

Đề xuất phương án tăng thêm quyền lợi, hạn chế rút bảo hiểm xã hội một lần

17:19 03/08/2023

Tác giả: Đang cập nhật

Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội (LĐTB&XH) vừa có báo cáo tiếp thu, giải trình ý kiến của Thường trực Chính phủ và thành viên Chính phủ về dự án Luật Bảo hiểm xã hội (BHXH) sửa đổi. Theo đó, Bộ LĐTB&XH đề xuất các phương án tăng quyền lợi cho người tham gia BHXH để hạn chế tình trạng rút BHXH một lần.

Người lao động có thể bảo lưu thời gian đóng BHXH thay vì rút BHXH một lần.

Tiếp thu ý kiến của Thường trực Chính phủ, trên cơ sở 3 phương án đã báo cáo, Bộ LĐTB&XH xây dựng thành 2 phương án về rút BHXH một lần để báo cáo xin ý kiến Chính phủ.

Cụ thể, phương án 1 quy định quyền nhận BHXH một lần đối với 2 nhóm người lao động khác nhau.

Trong phương án 1, nhóm 1 là người lao động đã tham gia BHXH trước khi Luật BHXH (sửa đổi) có hiệu lực, sau 12 tháng nghỉ việc, có nhu cầu thì được nhận BHXH một lần.

Quy định này kế thừa Nghị quyết số 93/2015/QH132 cho phép người lao động được lựa chọn giữa bảo lưu thời gian tham gia BHXH để hưởng hưu, hoặc nhận BHXH một lần nếu có nhu cầu. Tuy nhiên, nếu người lao động lựa chọn bảo lưu, không nhận BHXH một lần thì sẽ được hưởng thêm nhiều quyền lợi.

Người lao động chỉ cần đóng BHXH đủ 15 năm và đủ tuổi nghỉ hưu thì được hưởng lương hưu; hưởng trợ cấp hàng tháng trong trường hợp có thời gian đóng BHXH mà không đủ điều kiện hưởng lương hưu và chưa đủ tuổi hưởng trợ cấp hưu trí xã hội; hưởng bảo hiểm y tế do ngân sách nhà nước đảm bảo trong thời gian hưởng trợ cấp hàng tháng; hưởng bảo hiểm y tế do Quỹ BHXH đóng, thời gian hưởng bảo hiểm y tế tối đa bằng thời gian đóng BHXH của người lao động; trong thời gian nghỉ việc mà chưa có việc làm thì được hưởng chính sách hỗ trợ về tín dụng nhằm giải quyết khó khăn tài chính trước mắt.

Trường hợp người lao động đã lựa chọn nhận BHXH một lần thì không được nhận các quyền lợi bổ sung trên.

Trong phương án 1, Bộ LĐTB&XH bổ sung nhóm 2 là người lao động bắt đầu tham gia BHXH từ khi Luật BHXH (sửa đổi) có hiệu lực trở đi (dự kiến 1/1/2025), nhóm đối tượng này không được nhận BHXH một lần trừ các trường hợp đủ tuổi hưởng lương hưu mà chưa đủ năm đóng để hưởng lương hưu; ra nước ngoài để định cư, hoặc bị mắc một trong những bệnh nguy hiểm đến tính mạng.

Bộ LĐTB&XH đánh giá, ưu điểm của phương án 1 sẽ từng bước khắc phục được tình trạng hưởng BHXH một lần thời gian qua. Dữ liệu thống kê giải quyết thời gian qua cho thấy, gần 99% số người hưởng BHXH một lần theo trường hợp "sau một năm nghỉ việc", khoảng 67% số người hưởng BHXH một lần có thời gian đóng dưới 5 năm.

Trong ngắn hạn, phương án 1 không giúp duy trì, gia tăng đối tượng tham gia BHXH bằng phương án 2, nhưng trong dài hạn thì tối ưu hơn. Do quy định này không ảnh hưởng tới những người lao động đang tham gia BHXH nên cơ bản sẽ ít khả năng gặp phải ứng của người lao động hơn.

Tuy nhiên, nhược điểm của phương án này là chỉ áp dụng đối với người lao động bắt đầu tham gia BHXH từ ngày Luật có hiệu lực, nên đối với hơn 17,5 triệu người lao động đang tham gia BHXH vẫn có quyền lựa chọn hưởng BHXH một lần.

Do vậy, số người hưởng BHXH một lần không giảm nhiều, đặc biệt trong những năm đầu sau khi Luật mới có hiệu lực. Đồng thời, tạo sự so sánh giữa những người lao động tham gia trước và sau khi Luật có hiệu lực trong việc hưởng BHXH một lần.

Bên cạnh đề xuất phương án trên, Bộ LĐTB&XH cũng đề xuất phương án 2 là: "Sau 12 tháng không thuộc diện tham gia BHXH bắt buộc, không tham gia BHXH tự nguyện và có thời gian đóng BHXH chưa đủ 20 năm mà người lao động có yêu cầu thì được giải quyết một phần, nhưng tối đa không quá 50% tổng thời gian đã đóng vào quỹ hưu trí và tử tuất. Thời gian đóng BHXH còn lại được bảo lưu để người lao động tiếp tục tham gia và hưởng các chế độ BHXH".

Ưu điểm của phương án này là hài hòa quyền lợi người lao động và chính sách an sinh xã hội lâu dài. Mặc dù, số lượt người hưởng BHXH một lần có thể không giảm nhiều so với hiện hành nhưng khi người lao động hưởng BHXH một lần thì họ cũng không hoàn toàn ra khỏi hệ thống, do vẫn bảo lưu một phần thời gian đóng còn lại (không ảnh hưởng tới số người tham gia).

Người lao động khi tiếp tục tham gia sẽ được cộng nối thời gian đóng để hưởng chế độ BHXH với quyền lợi hưởng cao hơn; có động lực hơn để tiếp tục tham gia, tích lũy quá trình đóng để đủ điều kiện hưởng lương hưu; có nhiều cơ hội hơn đủ điều kiện hưởng lương hưu khi đến tuổi nghỉ hưu.

Theo Bộ LĐTB&XH, đây là phương án vừa bảo đảm được nhu cầu nhận BHXH một lần của người lao động trong thời điểm hiện tại, tránh gây phản ứng xã hội, song cũng đáp ứng được yêu cầu bảo đảm sự ổn định của hệ thống và quyền lợi của người lao động trong dài hạn.

Nhược điểm của phương án 2 là chưa giải quyết triệt để việc rút BHXH một lần. Người lao động không được giải quyết hưởng BHXH một lần trên toàn bộ thời gian đóng nên có cảm giác giảm quyền lợi...

Rút BHXH một lần là vấn đề hết sức nhạy cảm, phức tạp, vì vậy Bộ LĐTB&XH, cơ quan chủ trì soạn thảo đề xuất Chính phủ báo cáo xin ý kiến Quốc hội đối với phương án trên.

Gia Linh

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/public/de-xuat-phuong-an-tang-them-quyen-loi-han-che-rut-bao-hiem-xa-hoi-mot-lan>

